

37

Drogowskazy wolności

Prawo Przymierza

Przykazania spisane w księgach: Wyjścia, Powtórzonego Prawa i Kapłańskiej dotyczą więzi ludzi z Bogiem i ludzi między sobą.

Ja jestem Pan, twój Bóg, który cię wywiódł z ziemi egipskiej, z domu niewoli.

Nie będziesz miał cudzych bogów obok Mnie. Nie będziesz czynił sobie żadnej rzeźby ani żadnego obrazu tego, co jest na niebie wysoko albo na ziemi nisko, ani tego, co jest w wodzie, pod ziemią. Nie będziesz oddawał im pokłonu ani nie będziesz im służył.

Nie będziesz wzywał imienia Pana, Boga twego, w błahych rzeczach.

Nie będziecie przysięgać fałszywie na moje imię.

Nie będziecie uprawiać wróżbiarstwa. Nie będziecie uprawiać czarów. Nie będziecie się zwracać do wywołujących duchy ani do wróżbitów. Nie będziecie zasięgać ich rady.

Będziesz zważał na szabat, aby go święcić, jak ci nakazał Pan, Bóg twój.

Sześć dni będziesz się trudził i wykonywał wszelką twą pracę, lecz dzień siódmy jest szabatem Pana, Boga twego. Nie będziesz wykonywał żadnej pracy ani ty, ani twój syn, ani twoja córka, ani twój sługa, ani twoja służąca, ani twój wół, ani twój osioł, ani żadne twoje zwierzę, ani przybysz, który przebywa w twoich bramach; aby wypoczął twój niewolnik i twoja niewolnica, jak i ty.

Czcij swego ojca i swoją matkę, jak ci nakazał Pan, Bóg twój, abyś długo żył i aby ci się dobrze powodziło na ziemi.

Przed siwizną wstaniesz, będziesz szanował oblicze starca, w ten sposób okażesz bojaźń Bożą.

Nie pozwolisz wydać niesprawiedliwego wyroku na ubogiego, który się zwraca do ciebie w swym procesie.

Nie będziesz krzywdził żadnej wdowy i sieroty.

Nie będziesz złorzeczył głuchemu. Nie będziesz kładł przeszkody przed niewidomym.

Nie będziesz mówił fałszywie przeciw bliźniemu swemu jako świadek. Nie będziesz rozgłaszał fałszywych wieści i nie podasz ręki niesprawiedliwemu, by świadczyć na korzyść bezprawia.

Nie łącz się z wielkim tłumem, aby wyrządzić zło.

Oddalisz sprawę kłamiwą i nie wydasz wyroku śmierci na niewinnego i sprawiedliwego. Nie będziesz przyjmował podarków, ponieważ podarek zaślepia dobrze widzących i jest zgubą spraw ludzi sprawiedliwych.

Nie będziesz gnębił ani uciskał przybysza, bo wy sami byliście przybyszami w ziemi egipskiej.

Jeśli zobaczysz, że osioł twego wroga upadł pod swoim ciężarem, nie pozostawisz go, ale razem z nim przyjdiesz mu z pomocą.

Nie będziesz uciskał bliźniego, nie będziesz go wyzyskiwał. Zapłata najemnika nie będzie pozostawać w twoim domu przez noc aż do poranka.

Jeśli pożyczysz pieniądze ubogiemu z mojego ludu, żyjącemu obok ciebie, to nie będziesz postępował wobec niego jak lichwiarz i nie każesz mu płacić odsetek.

Nie będziesz zabijał.

Nie będziesz cudzołożył.

Nie będziesz kradł.

Nie będziesz pożądał żony swojego bliźniego.

Nie będziesz pragnął domu swojego bliźniego ani jego pola, ani jego niewolnika, ani jego niewolnicy, ani jego wołu, ani jego osła, ani żadnej rzeczy, która należy do twojego bliźniego.

Nie będziesz żywił w sercu nienawiści do brata.

Będziesz upominał bliźniego, aby nie ponieść winy z jego powodu.

Nie będziesz szukał pomsty, nie będziesz żywił urazy do synów twego ludu, ale będziesz miłował bliźniego jak siebie samego

Czasem te nakazy mogą być bardziej konkretne: „Wstąp do tego domu, podaj rękę biednemu, odmów tę modlitwę”. Jaki jest sens tych nakazów? Człowiek jest nieustannym stawaniem się. Stale się rozwija. Nakazy etyczne wyznaczają dla niego szlaki tego rozwoju. Postępując wedle nich, człowiek odzyska samego siebie i wzbogaci się o wewnętrzną prawdę.

na podstawie: ks. Józef Tischner, *Jak żyć?* (fragment)

Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w miłości mojej, tak jak Ja zachowałem przykazania Ojca mego i trwam w Jego miłości.

Ewangelia według św. Jana 15, 10

[...] miłość względem Boga polega na spełnianiu Jego przykazań, a przykazania Jego nie są ciężkie.

Pierwszy List św. Jana Apostoła 5, 3

Zdolność do ofiar i wyrzeczeń

Człowiek musi mieć tę podstawową pewność, że jest miłowany, że jest ► **afirmowany** w całej prawdzie swego człowieczeństwa. Wtedy tylko gotów jest przyjmować wymagania. Gotów jest też sam od siebie wymagać. Zdolny jest nawet do wielkich ofiar i wyrzeczeń.

bł. Jan Paweł II, *Przemówienie na zakończenie III pielgrzymki do Polski, 1987 r.* (fragment)

Znaki dane człowiekowi

Prawo Przymierza ukazuje godność człowieka i jego szczególne miejsce w świecie. Bóg zawarł z nim Przymierze, czyniąc go swym partnerem. Na mocy tego Przymierza oczekuje od człowieka wierności, miłości i czci. Nakazuje mu też, by opierał swoje relacje z bliźnim na szacunku i sprawiedliwości.

Objawienie Prawa na Synaju – w połowie drogi między Egiptem i Kanaanem – ma także wymowę symboliczną. Bóg, obdarzając swój lud wolnością, nie opuścił go na pustyni. Wskazał mu drogę, która miała go doprowadzić do Ziemi Obiecanej. Wyzwolenie ukazane w Księdze Wyjścia nie jest tylko ucieczką z niewoli, ale także wyzwoleniem w znaczeniu religijnym. Odtąd Izraelici mogli bez przeszkód czcić swego Boga. Zrzucili ciężące na nich brzemie nałożone przez faraona. Wstąpili na drogę przykazań, która zaprowadziła ich do własnej ziemi.

Wędrowka Hebrajczyków przez pustynię ma dla nas znaczenie także symboliczne. Zmierzając do królestwa niebieskiego, nie jesteśmy skazani na tułaczkę w ciemnościach bezsensu. Bóg ustawia na tym szlaku znaki w postaci przykazań, które go rozświetlają i wskazują drogę do celu ostatecznego.

na podstawie: Tomasz Hergesel, *Rozumieć Biblię. Stary Testament. Jahwizm*

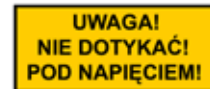
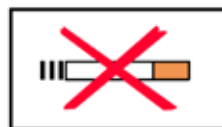
Wzrastanie człowieka

W ► **etyce** chrześcijańskiej są pewne zakazy: „Nie kradnij, nie mów fałszywego świadectwa, nie pożądaj”. Czasami stają się one jeszcze bardziej konkretne: „Nie wypowiadaj tego słowa, nie czyn tego gestu, nie wstępuj do tego mieszkania, nie marnuj ani chwili”. Etyczne zakazy obejmują to, co stanowi złudę, fałsz, ► **miraż**, i co powinniśmy porzucić, aby nie zatrzymać się w rozwoju, nie skarleć.

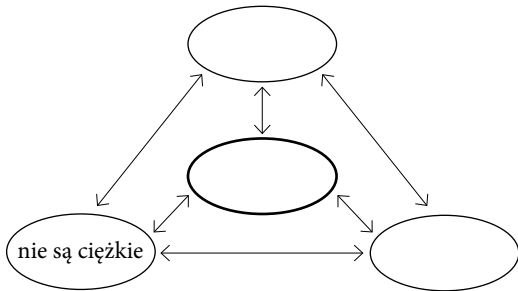
Drugim aspektem chrześcijańskiej etyki jest nakaz: „Będziesz miłował bliźniego, Pana Boga, będziesz święcił dzień święty”.

PYTANIA I ZADANIA

1. Podaj przykłady nakazów i zakazów, z którymi stykasz się na co dzień. Dlaczego ludzie formułują nakazy i zakazy? Z czym wiąże się wypełnienie nakazu, a czym grozi przekroczenie zakazu?

- Znajdź w tekście *Wzrastanie człowieka* fragmenty, które mówią o znaczeniu przykazań. Streść je w jednym zdaniu.
- Na podstawie cytatów biblijnych z tekstu *Prawo Przymierza* odpowiedz:
 - Do kogo zwraca się Bóg (do społeczności czy do każdego człowieka z osobna)? Wyciągnij wnioski co do odpowiedzialności za wypełnianie Prawa Przymierza (osobista czy zbiorowa?).
 - Znajdź zdania, które odpowiadają trzem pierwszym przykazaniom Dekalogu, oraz te, które odpowiadają pozostałym przykazaniom. Kogo dotyczą te dwie grupy przykazań?
 - Wylicz wszystkich, których Bóg bierze w opiekę w przykazaniach danych człowiekowi. Jakich wartości (dóbr) broni prawo Boże?
- Przeczytaj tekst *Znaki dane człowiekowi* i odpowiedz, dlaczego przykazania Boże świadczą o szczególnej godności człowieka. Jaki cel ostateczny wędrówki ludzkiej ma na myśli autor?
- Przeczytaj zdania z Ewangelii według św. Jana i Pierwszego Listu św. Jana Apostoła oraz fragment przemówienia bł. Jana Pawła II. Jaki związek istnieje między miłością a zachowywaniem przykazań? Uzupełnij graf słowami: *przykazania, wolność, miłość*. W środku umieść to pojęcie, które uznasz za najważniejsze.

ZADANIE DODATKOWE

Odpowiedz pisemnie na pytania. Uzasadnij swoje zdanie.

Czy zgadzasz się z rzymskimi sentencjami dotyczącymi prawa karnego? Czy dotyczą one także przykazań Bożych?

Nikt nie ponosi odpowiedzialności za swoje myśli.

Nie ma przestępstwa bez wcześniejszej ustawy karnej.

Jak sądzisz?

Czy problemy poruszane przez Dekalog spisany przed wiekami są nadal aktualne?

Refleksja i modlitwa

Bóg przez swoje przykazania nakłada na ciebie obowiązki, ale jednocześnie zapewnia cię o swojej miłości. Strzeże, byś nie był wykorzystywany i wydany na samowolę innych i abyś sam nie czynił zła.

Czy chcesz przyjąć Bożą pomoc, czynić dobro i wyrzec się tego, co złe?

Boże, Twoje przykazania są światłem na mojej drodze. Daj mi poznać Twoją miłość, bym był zdolny do odpowiedzi na wyzwania w nich zawarte. Daj mi mądrość, bym umiał roztropnie korzystać z daru wolności.

Jeśli chcesz...

Zapisz w zeszycie *Myśli* „Dziesięć słów”, które wyrażą twoją miłość do Boga.

SŁOWNIK

- ▶ **etyka** – nauka o zasadach postępowania, inaczej zasadach moralnych: określa, co jest dobre, a co złe, co wolno robić, a czego należy unikać
- ▶ **miraż** – złudzenie, ułudą, nierealne marzenie
- ▶ **afirmować** – uznawać za dobre, właściwe, zatwierdzać, pochwalać, zgadzać się na coś
- ▶ **Dekalog** – gr. *deka* „dziesięć”, *lógoi* „słowa”, czyli „dziesięć słów”, zbiór praw religijnych i norm moralnych stanowiących podstawę etyki judaistycznej i chrześcijańskiej

Masz wiadomość!

- Zbiory praw istniały długo przed Mojżeszem. Patriarchowie podczas wędrówek i kontaktów handlowych zetknęli się z prawami Babilończyków, Asyryjczyków, Hetytów.
- Autor biblijny przy redagowaniu sformułowań prawnych i przykazań ▶ **Dekalogu** wzorował się na istniejących kodeksach. Nie przekazywał jednak swojej wizji, lecz Bożą.
- Dekalog ofiarowany ludowi wybranemu przez Boga za pośrednictwem Mojżesza streszcza całe Prawo Przymierza. Przykazania miłości Boga i bliźniego wskazują warunki wyzwolenia z niewoli grzechu (por. Kompendium KKK 436).
- Prawo Przymierza wyraża troskę Boga o człowieka, a zarazem podstawowe obowiązki człowieka wobec Boga i wobec bliźniego.
- Pełny sens Prawa objawia Jezus Chrystus, który doskonale wypełnił Przymierze. Pójście za Synem Bożym obejmuje wypełnianie przykazań.
- Chrześcijanie są zobowiązani do zachowywania Dekalogu. Jest to możliwe dzięki łasce Bożej (por. Kompendium KKK 438, KKK 2082).